

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 968569/11

בבית הדין הרבני האזורי ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב יוסף גולדברג — אב"ד, הרב דוד בירדוגו, הרב מרדכי רלב"ג

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד גר אדרי)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד חיים מכלוף)

הנדון: כתובה וחלוקת רכוש;

בטלות התחייבויות רכושיות שניתנו על ידי בעל מחשש לפרסום בגידתו באישה

פסק דין

הצדדים התגרשו בתאריך ז' במרחשוון תשע"ו (20.10.2015). עוד בטרם הגירושין בתאריך כ"א בתמוז תשע"ה (8.7.2015) החליט בית הדין שהדיון על הכתובה והרכוש יהיה לאחר הגט.

בתאריך ו' בתמוז תשע"ו (12.7.16) התקיים דיון הוכחות בנושאים הנ"ל, בית הדין שמע את הצדדים ובאי כוחם וכמו כן הוצגו מסמכים לבית הדין.

ובכן, עומדות לפנינו שתי תביעות מרכזיות: האחת – תביעת האישה לכתובתה. השנייה – (תביעות הדדיות) בעניין הרכוש.

בית הדין יביע את דעתו בתחילה בנושא תביעת האישה את כתובתה.

בתאריך ט' בסיוון תשע"ה (27.5.2015) פתח הבעל תיק לתביעת גירושין. הוא נימק את תביעתו בפרק ב' לכתב התביעה ואלו דבריו: "לפני שנה וחצי פגעתי באמון בחיי הנישואין, ומאז חיי אינם חיים – צער וסבל, ייסורים, בושות, ביזיונות איומים."

מאידך גיסא, האישה פתחה תביעה לשלום בית, ובדיון הראשון שהתקיים בתביעת הבעל לגירושין בתאריך כ"א תמוז תשע"ה (8.7.15) הצהירה האישה שעל אף הבגידה שלו "אני רוצה שיחזור, אחרי שיחזור בתשובה" (פרוטוקול הדיון, שורה 20), וכמו כן הצהירה שם שאינה רוצה להתגרש (שם, שורה 23).

הבעל הודה: "תוך שטיפלתי אֶתה [=עם 'בחורה' שהזכרה שם] – נפלתי אֶתה, היה לי קשר אֶתה, היה לי יצר הרע" (שם, שורות 65–66).

האישה הסכימה להתגרש תמורת ביצועו של התצהיר שחתם הבעל אצל עורך דין על ויתורו בנושא הרכוש לטובתה, אך בית הדין הבהיר לה שאין לתצהיר תוקף משפטי (שם שורות 78–79, 95).

לאחר שהובהר בדיון הנ"ל לבאת כוחה [דאז] של האישה שאין תוקף להסכם, טענה באת כוח האישה שהיא רוצה לחלק את הרכוש לפי סעיף 8 לחוק יחסי ממון (שם, שורה 97).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בכתב ההגנה שהגישה באת כוח האישה בתאריך כ"א בתמוז תשע"ה (8.7.2015) טענה באת כוח האישה שעל אף הבטחות חוזרות ונשנות של הבעל לחדול מדרכו הרעה, הבעל אינו עומד במוסכם וכיום הוא מתגורר עם אותה בחורה בדירה שכורה בטבריה, ועל כן כותבת באת כוח האישה (שם בסעיף 6) כי בשל מעלליו ומעשיו של הבעל תסכים האישה לקבל את גטה בכפוף לקבלת מלוא זכויותיה.

בכתב התביעה לכתובה שהגישה באת כוח האישה, הוסיפה (שם בסעיף 7) כי נודע לאישה שהבחורה אף נכנסה להריון וביצעה הפלה כאשר הבעל לווה כספים מגמ"ח לצורך מימון ההפלה.

כמו כן צירפה באת כוח האישה מכתב מאת הרב [...] מיום י"ז בסיוון תשע"ה (4.6.2015), שכתב לבית הדין:

"כי האישה [פלוגנית] עברה בשנה וחצי האחרונה, תלאות רבות מצד בעלה [פלוגני] שעזב אותה לאנחות וחיבק חיק אישה זרה [...] כל תחנונינו בפניו כי יחדל מדרכו הרעה, הושבו ריקם, ואף בשעה זו ממשיך בריש גלי במעשיו הרעים."

כמו כן צירפה באת כוח האישה לתביעתה העתק שטר הכתובה שבו מופיעה התחייבותו של הבעל על סך מאה אלף ש"ח.

לאור כל האמור לעיל – כולל הודאתו של הבעל – אין כל ספק בכך שהבעל הוא זה שגרם לפירוק המשפחה ולגירושו, ועל כן האישה זכאית למלוא כתובתה.

ועתה נפנה לתביעה הרכושית המורכבת מתביעה בנושא הדירה, תביעה רכושית נוספת בדירת הורי האישה, תביעת חלוקת מיטלטלין, ותביעה בנושא החובות המשותפים.

בתחילה נתייחס לתביעה בעניין הדירה המשותפת והמיטלטלין המשותפים.

הבעל תבע חלוקה שווה הן בדירה המשותפת והן בכל המיטלטלין המשותפים הנמצאים בדירה.

מאידך גיסא, האישה הביעה את התנגדותה הן לחלוקת הדירה והן לחלוקת המיטלטלין וזאת משום שהבעל חתם על תצהיר בפני עורך דין בתאריך י' בטבת תשע"ה (1.1.2015) שמעביר לה ללא תמורה את כל חלקו בדירה וכן את כל תכולתה.

ברצוננו להתייחס לתצהיר הנ"ל ולברוק את תוקפו החוקי וההלכתי.

במהלך שני דיונים שהתקיימו בבית הדין, הבהיר בית הדין לאישה שמאחר שהתצהיר לא קיבל תוקף בערכאה משפטית, על כן הוא אינו בר תוקף.

יש לבית הדין השגות הלכתיות רבות על נוסח התצהיר שפוגמות באופן מהותי בתוקפו ההלכתי של התצהיר, אך אין לנו צורך להאריך בכך וזאת משום שאף אם נתעלם מנוסח התצהיר נגיע למסקנה שאין לו כל תוקף הלכתי וכפי שיבואר להלן.

יש להקדים שהתצהיר נחתם בתאריך י' בטבת תשע"ה (1.1.2015), כלומר בעיצומו של סכסוך גירושי עמוק בין הבעל לאשתו, שהרי הבעל בכתב תביעתו לגירושו מתאריך ט' בסיוון תשע"ה (27.5.2015), כותב שלפני שנה וחצי פגע באמון בחיי הנישואין ומאז חייו אינם חיים.

לאור הקדמה זו, כל המתבונן בתצהיר יסיק אחת משתי מסקנות: או שחותם התצהיר לא היה צלול בדעתו בעת החתימה או שמאחורי החתימה על התצהיר מסתתרת עילה עלומה, שהרי

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תוכנו של התצהיר "מוזר מאוד" (בלשון המעטה), משום שהבעל היה באותה עת בסכסוך קשה עם אשתו.

כתוב שם בסעיף 2 שמעביר לאשתו ללא תמורה את חלקו בדירה (מדובר בדירה ששווה שניים וחצי מיליון ש"ח, כלומר שהבעל וויתר על חלקו בסך מיליון ומאתיים וחמישים אלף ש"ח);

בסעיף 3 הוא מעביר לאשתו את כל תכולת הדירה וכן מוריש לאשתו את כל הכסף שמגיע לו מירושת אמו;

בסעיף 4 הוא מעביר לאשתו את כל כספי הפיצויים שהוא זכאי להם מבית החולים הדסה בעניין אמו עליה השלום;

בסעיף 5 הוא מעביר לאשתו את כל החסכונות בבנק ובחברות הביטוח וכן את חלק הירושה בדירת חמותו (הוא זכאי לחלק מהדירה לאחר שרכש אותה).

כל המתבונן בתצהיר, עומד ותמה על כך: הייתכן שאדם שעומד על סף גירושין יעביר לאשתו את כל רכושו בהווה ובעתיד ללא תמורה?

את הפתרון לתעלומה זו, סיפקה לנו האישה בדבריה במהלך הדיון שהתקיים בבית הדין בתאריך ו' תמוז תשע"ו (12.7.16). ואלו דבריה (בעמוד 3 לפרוטוקול):

"הוא הסכים לחתום בגלל שהוא פחד שאני אפרסם אותו בעניין הנ"ל, וחשש מזה כי הוא רב גדול. אנשים היו מתקשרים אליי ואומרים לי על מקומות מפוקפקים שהוא נמצא שם. אני הגעתי לבית הדין ודרשתי להתגרש, הוא בא אלי וביקש ממני לחדול מהגירושין ולבוא לעורך דין ויחתום לי שהוא מעביר לי את כל הרכוש."

אף הבעל הצהיר בפרוטוקול הדיון הנ"ל (שם, עמוד 2):

"האישה הכריחה אותי לחתום שאני מעביר את הדירה על שמה וחתמתי רק בתנאי שאנחנו ממשיכים לחיות יחד והיא לא קיימה את הדבר וביקשתי מעורך הדין לבטל את ההסכם."

לאור הדברים הנ"ל, אין כל ספק שהתצהיר הנ"ל נחתם בעקבות איומי האישה שתתגרש ממנו ותפרסם עליו את כל מעלליו עם אותה בחורה, ומאחר שהבעל היה במעמד חשוב של רב, מוהל ושוחט, ופחד מאוד מהביזיונות, על כן נאלץ לחתום על התצהיר בעל כורחו כדי לעצור את הגירושין ואת הביזיונות שיהיו לאחר הגירושין וכפי שאכן כך היה, שלאחר הגירושין התפרסמו מעלליו עם כל הביזיונות שבפרסומים אלו.

והנה, הלכה ידועה היא בשולחן ערוך (חושן משפט סימן רמב סעיף א): "הנותן מתנה מחמת אונס שאנסוהו ליתן – אינה מתנה [...] ואפילו אם אינו מוסר מודעא – אי ידעין באונס אינה מתנה."

ועיין שם בסמ"ע (ס"ק א) שכתב וזו לשונו:

"דווקא באנסוהו למכור אמרינן 'אגב אונסי וזוי גמר ומקני' [...] אבל במתנה – כיון דלא מקבל זוי – בגילוי דעת בעלמא דלא ניחא ליה בהמתנה שנותן מבטלינן המתנה [...] והא דהתחילו הטור והמחבר וכתבו 'הנותן מתנה מחמת אונס' אינו רוצה לומר דווקא אונס גדול דהכאה ויסורין וכיוצא בהן, אלא כל דלא ניחא ליה ונותן, ודאי מטעם שום דבר נתנו והוא האונסו ליתן לו ולא בלב שלם."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנידון דידן, אין לך גילוי דעת גדול מזה שהאישה בעצמה הצהירה שמחמת הפחד מאיומיה לפרסם את מעלליו, הלך הבעל לעורך דין וחתם שם על התצהיר. ברור הדבר שהתצהיר נחתם באונס ולא ניתן בלב שלם ואין לו כל תוקף הלכתי. על כן הבעל זכאי למחצית חלקו בדירה וכן למחצית חלקו בתכולת הדירה.

בסעיף 5 לתצהיר נאמר שהבעל מוותר על חלקו בדירת הורי אשתו – הוא ואשתו זכאים (לפי האמור שם) לחמישה עשר אחוזים מערך הדירה.

ברור הדבר שאף סעיף זה אינו בתוקף מאחר שנחתם באונס. מובהר בזה שעל פי האמור בפרוטוקול בית הדין מהתאריך הנ"ל (שם בעמוד 2) מתברר שהצדדים רכשו חלק מהזכויות בדירת "עמידר" של הורי האישה כשהבעל והאישה רכשו שלושה עשר אחוזים מערך הדירה (ולא חמישה עשר כמצוין בתצהיר) והבעל תובע מחצית מזכויותיו בדירת ההורים (כלומר שישה וחצי אחוזים) ולחילופין – אם הדירה מושכרת – הוא זכאי, לטענתו, לשכר דירה בהתאם לחלקו הנ"ל. האישה הודתה בדיון הנ"ל שאכן שניהם רכשו את החלק הנ"ל בדירה, אך טענה ביחס לסכום שבעלה שילם עבור הדירה: "אני רואה את זה כמתנה."

דברי האישה אינם מקובלים על בית הדין, לא הומצאה כל הוכחה לבית הדין שאכן הבעל נתן לה זאת במתנה ואף לא העביר על שמה את זכויותיו בטאבו או במנהל, ועל כן בית הדין קובע שהבעל זכאי למחצית הזכויות שרכשו הצדדים בדירת הורי האישה.

הבעל הצהיר במהלך הדיון שהוא מסכים שיקוזז מחלקו בדירה – לטובת האישה – כל חוב מזונות העבר וכמו כן הסכים לחשב את כל חוב מזונות העתיד לילדיו עד גיל שמונה עשרה ואף סכום זה יקוזז מחלקו לטובת האישה. כמו כן הבעל טען בפרוטוקול הדיון האחרון (שם בעמוד 2) שהאישה משכה מהחשבון חסכון המשותף של ששת אלפים ושלוש מאות ושמונים ש"ח. האישה הודתה בכך (שם בעמוד 3), אך לדבריה היא הייתה זקוקה לכך לצורך מזונותיה שהייתה זכאית להם באותה תקופה בטרם הגירושיין.

לדעת בית הדין, אכן האישה הייתה זכאית למזונות בטרם הגירושיין, ואם אכן לא קבלה מבעלה את מזונותיה באותה תקופה, הייתה זכאית להשתמש בסכום הנ"ל למזונותיה והבעל זכאי לקזז מחצית מסכום זה מחוב המזונות שהיה חייב לאשתו בטרם הגירושיין. גם הבעל הצהיר במהלך הדיון (שם, בעמוד 2) שהוא מבקש שיקוזז לו סכום זה מחוב המזונות.

במהלך הדיון האחרון העלתה האישה טענות על חובות משותפים לקבלן, לאמה ולילדים. האישה לא הביאה כל הוכחות לדבריה, אך הבעל הודה בחוב בסך שלושים ושלושה אלף ש"ח ויש לקזז מחצית מסכום זה מחלקו בדירה לטובת האישה.

כמו כן נטענו טענות הדדיות בעניין חפצים שונים אך לא הומצאו לבית הדין כל הוכחות בנידון, ומחמת הספק אין בידי בית הדין אפשרות לחייב את אחד הצדדים בנידון.

האישה טענה במהלך הדיון שעד למועד הקרע ביניהם היה חוב לבנק בסך חמישה עשר אלף ש"ח ועל שניהם להתחלק בסכום זה. אם אכן תוכיח האישה לבית הדין על פי מסמכים מהבנק שאכן האמת כדבריה – על הבעל לשאת במחצית חוב זה.

בעניין טענות האישה על כספים שקיבל הבעל מקרן התרבות של 'דגל ירושלים':

הבעל הודה בכך במכתבו לבית הדין מתאריך ח' בתמוז תשע"ו (14.7.2016) אך טען שהכנסתו זו הייתה לצורך מזונות הבית ומאחר שהאישה זכאית למזונות עד הגירושיין וזכותה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לקזז זאת מחלקו של הבעל בדירה, על כן אינה זכאית שוב לכפל מזונות. דבריו מקובלים על בית הדין.

לאור כל האמור לעיל מחליט בית הדין כדלהלן:

א. האישה זכאית למלוא כתובתה בסך מאה אלף ש"ח.

ב. דירת הצדדים ותכולתה שייכים לשני הצדדים בחלקים שווים.

ג. הבעל זכאי לשישה וחצי אחוזים מהזכויות בדירת הורי האישה.

ד. דירת הצדדים תימכר על ידם תוך עשרה חודשים מהיום. אם לא תימכר תוך התקופה הנ"ל – בית הדין ימנה כונס נכסים למכירת הדירה. תמורת הדירה תתחלק באופן שווה בין הצדדים.

ה. האישה זכאית לרכוש את חלקו של הבעל ותשלם לבעל את חלקו לאחר כל הקיזוזים לטובתה המוזכרים להלן (סעיפים ו, וז).

ו. מחלקו של הבעל בדירה יש לקזז לטובת האישה את סכום הכתובה הנ"ל (בסעיף א) וכן את סכום המזונות שהבעל היה חייב לאשתו ולילדיו עד הגירושין אם עדיין לא שולמו.

כמו כן יש לחשב אף את מזונות העתיד ומדורם של הילדים עד הגיעם לגיל שמונה עשרה ואף סכום זה יקוזז מחלקו של הבעל, כהסכמתו, לטובת האישה. כמו כן יש לקזז לטובת האישה מחצית מהחובות שהבעל הודה בהם בסך שלושים ושלושה אלף ש"ח.

מאידך גיסא, הבעל זכאי לקזז מחוב המזונות מחצית מסכום של ששת אלפים ושלוש מאות ושמונים ש"ח שהאישה משכה מהחשבון המשותף לצורך מזונותיה.

כמו כן הוא זכאי למחצית דמי שימוש מהאישה בדירה המשותפת מאז הגירושין ועד למכירתה, אך יש לקזז מחוב זה שהאישה חייבת לבעלה את חוב המדור שהאב חייב לילדיו עבור תקופה זו, ולאחר מכירת הדירה יש 'להכניס' אף חוב זה לקיזוזים ההדדיים שבין הבעל לאישה.

ז. אם האישה תוכיח שאכן היה חוב משותף לבנק עד למועד הקרע בסך חמישה עשר אלף ש"ח הבעל חייב לשאת במחצית החוב ואף סכום זה יקוזז מחלקו של הבעל בדירה.

ח. תביעת האישה למחצית הכספים שקיבל הבעל מ'דגל ירושלים' – נדחית, כמפורט לעיל.

ט. אם אכן יתברר לבית הדין שהילדים מסרבים להיפגש עם אביהם למעלה משנה וכמו כן שהאם מסיתה אותם שלא להיפגש עם האב (כטענת האב במכתבו לבית הדין מיום ח' בתמוז תשע"ו – 14.7.2016) – ישקול בית הדין את ביטול חוב מזונות האב לילדיו.

י. אם הצדדים לא יגיעו להסכמות בעניין הקיזוזים: מאחר שרוב הקיזוזים הנ"ל הם לטובת האישה, באפשרות האישה להגיש בקשה להטלת עיקול על מחצית חלקו של הבעל בדירה במקביל לתהליך מכירתה, ובית הדין יכריע בכל הנושאים השנויים במחלוקת בעניין הקיזוזים.

ניתן ביום ב' באלול התשע"ו (5.9.2016).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הרב מרדכי רלב"ג

הרב דוד בירדוגו

הרב יוסף גולדברג – אב"ד